

Anekdote skupin, ki se povezujejo v ZDSGS

Ob fotografiji še recital pesmi Nekoga moraš imeti rad

Naša skupina Mavrica smo res nekaj posebnega. Radi se družimo ob srečanjih na sedežu društva, radi pa gremo tudi v raziskovanje narave in družabnega življenja v Mariboru. Skupaj si naredimo načrt aktivnosti in porazdelimo zadolžitve. Tako je bil na seznamu tudi pohod po Betnavskem gozdu in zunanji ogled Betnavskega gradu. Imeli smo se čudovito, z veliko klepeta in smeha. Pred Betnavskim gradom je majhen lesen mostiček, na katerega smo se vsi posedli. Za spomin na ta lepi izlet smo si zaželeli fotografijo, na kateri bo cela naša skupina. Od daleč smo videli par, ki se je sprehajal. Nagovoril sem gospoda, če nas lahko fotografira. Na naše veliko presenečenje je bil ta gospod gledališki in filmski igralec Bojan Marošević. Z veseljem se je odzval. V kratkem razgovoru smo ga še prosili, če nam kaj zanimivega pove.

In dobili smo več, kot bi si lahko želeli. V popolni tišini nam je s svojim žametnim glasom čustveno recital pesem Ivana Minattija Nekoga moraš imeti rad:

*Nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav trave, reko, drevo ali kamen,
nekomu moraš nasloniti roko na ramo,
da se, lačna, nasiti bližine,
nekomu moraš, moraš,
to je kot kruh, kot požirek vode,
moraš dati svoje bele oblake,
svoje drzne ptice sanj,
svoje plašne ptice nemoči
– nekje vendar mora biti zanje
gnezdo miru in nežnosti –,
nekoga moraš imeti rad,
pa čeprav trave, reko, drevo ali kamen
ker drevesa in trave vedo za samoto
– kajti koraki vselej odidejo dalje,
pa čeprav se za hip ustavijo –,*

*ker reka ve za žalost
– če se le nagne nad svojo globino –,
ker kamen pozna bolečino
– koliko težkih nog
je že šlo čez njegovo nemo srce –,
nekoga moraš imeti rad,
nekoga moraš imeti rad,
z nekom moraš v korak,
v isto sled – o trave, reka, kamen, drevo,
molčeči spremljevalci samotnežev
in čudakov,
dobra, velika bitja, ki spregovore samo,
kadar umolknejo ljudje.*

Gospod Marošević je stal, mi smo sedeli in ga poslušali z odprtimi usti. Prvinsko, neponovljivo. Darilo za konec našega potepanja. Bili smo si enotni, da tega dogodka ne bomo nikoli pozabili, tako lepo nam je bilo.

Peter Žiberna,
skupina Mavrica, MDS Drava

Barvne kresničke v skupini HRAST v Domu upokojencev Izola

Devetdeseta leta prejšnjega stoletja: Skupina Hrast, ki sem jo vodila v Domu upokojencev Izola, se je nekaj mesecev srečevala v improviziranih razmerah, ker so prenavljali stalni prostor za srečevanja naše skupine – jedilnico v 1. nadstropju. V četrtek, v času med božičem in novim letom smo se spet lahko srečali v nam domačem prostoru. Tega smo bili res veseli.

Jedilnica, prebarvana v pastelne barve, je bila na novo urejena in opremljena. Srečanje je bilo namenjeno praznovanju. Da bi lahko ob 14. uri vsaj malo pričarala praznično vzdušje, sem se odločila, da kupim kresničke (prskalice). Na oddelku za pirotehniko velike trgovine v Kopru so mi ponudili kresničke, kakršnih še nisem videla. Bile so več kot enkrat večje od običajnih, prav tako naj bi se iskrile v barvah. Slednje je vplivalo na mojo odločitev

za nakup in razmišljala sem o tem, kako jih bodo šele veseli moji Hrasti.

Okrog mize so bili zbrani stanovalci in stanovalke, na mizi so bili priboljški, prinesla sem jim simbolična darilca. Razpoloženje je bilo prešerno. Potem ko smo se okrepečali in si izmenjali spomine na praznovanja okrog božičnega časa v otroštvu, je prišel čas, da prižgemo kresničke. S prižiganjem ni bilo težav. Prasketale so v pisanih barvah, bile pa so zelo velike, prav take so bile velike iskre, ki so padale vsepovsod. Zaradi dima se je sprožil alarm. Gospa Štefanija, ki je bila na invalidskem vozičku, se je močno ustrašila, kresnička ji je padla iz rok in pristala med oblačilom in vozičkom. Obleka je hitro začela goreti. Ni bilo druge možnosti, kot da sem v roko prijela vrč še precej toplega čaja in ji ga zčila v naročje. V tem času so v pomoč prihitele negovalke

in ostali kolegi in se posvetili stanovalcem.

Ko smo prezračili prostor, je bilo kaj videti. Dotlej brezhibna, nova talna obloga je bila posejana z ožganimi črnimi luknjami. Vesela, da so bili stanovalci na varnem in brez poškodb, sem zaskrbljena zaradi nastale škode nemudoma poklicala direktorja doma. Ponudila sem mu pokritje nastale škode, on pa kar ni verjel povedanemu, zato je nemudoma prišel v jedilnico. V tem trenutku so izvajalci del nameščali v nadstropju nad nami enake talne obloge, ki so bile za vse prenovljene prostore izbrane in kupljene prav zaradi zagotovljene negorljivosti (ognjevarnosti)!

Izkušnja me je stala precej skrbi, razumela pa sem jo tudi kot potrditev izreka, da je vse za nekaj dobro.

Branka Knific,
MD Svetilnik Koper

Kdaj ni mogoče oprostiti

Spomnim se ene nepričakovane pripovedi oziroma odziva članice skupine Vrtnice. Sedaj že pokojna gospa je imela posebno navado, da je skoraj vsak dan iskala štiriperesne deteljice za srečo. Rada je prihajala na skupino. Bil je marec in tekla je beseda o naših mamah. Preprosta tema, o kateri se da veliko povedati in o kateri članice in člani zelo radi govorijo. Vsem je bilo zastavljeno vprašanje: »Kako se pa vi spomnite vaše

mame?« Njen odgovor je bil iskren in kar izstrelila ga je iz sebe: »Prekleta naj bo tista, ki me je povrgla!« Z sovoditeljico sva ostrmeli in skušali stvar omiliti ter jo vprašali, kaj se je zgodilo, da ima tako mnenje o njej. »Vrgla me je ob rojstvu v smeti in našli so me dobri ljudje. Nikoli ji ne bom oprostila, boljše da me ne bi nikoli našli, saj vse življenje nisem imela sreče.«

S sovoditeljico sva bili osupli in os-

tale članice tudi, saj je prvič v skupini spregovorila o tem. Ne spomnim se več, kako smo nadaljevali temo, saj je bil to res tako poseben primer. Minila so že leta, pa tega še nisem pozabila, ker se to pozabiti ne da. Povedala sem pa sedaj, saj se iz takih primerov vidi, kaj ljudem pomeni skupina. Predvsem varnost, zaupanje in pripadnost.

Voditeljica Romana Bošak,
MD Mavrica Poljčane

Poti in razpotja - v prvi vrsti

Članica skupine Rožnik Marija ima kljub skoraj devetdesetim letom dober spomin. Ko se je skupini Rožnik pridružil Slavo Vajt, ki se je lani poslovil v 88. letu, se ji je zdelo ime nekak znano. Saj znan je Slavo Vajt kot priznan fotograf-

ski mojster in filmski delavec bil, a gospe Mariji je bilo to ime vseeno preveč blizu, preveč domače. Ko je dobro pobrskala po spominu, je ugotovila, da sta bila sošolca v srednji geodetski šoli, oba sta sedela v prvi klopi. A le eno leto, saj se

je gospod Slavo, takrat še rosno mlad, preusmeril iz geodezije v fotografske in filmske vode.

Ob svoji 80-letnici je Slavo Vajt izdal knjigo Poti in brezpotja. Ta razkošna knjiga, ki jo dopolnjujejo avtorjeve barvne

fotografije, je sestavljena iz potopisov s Himalaje, Južne Amerike, Turčije, Indije, Kašmirja, Tajske in Španije, ter iz zgodb in utrinkov. Vsaki od članic je podelil izvod knjige z osebnim posvetilom.

Ko mu je maja 2021 Združenje filmskih snemalcev podelilo nagrado za življenjsko delo, saj je veljal za izjemnega filmskega delavca in je pri številnih filmskih delih sodeloval kot snemalec, direktor fotografije, režiser ali scenarist, je svoje kolegice iz Skupine Rožnik povabil na podelitev. Gospe so se praznično uštimale in na prireditvi v polni dvorani sedele v prvi vrsti kot posebne gostje nagrajenca za življenjsko delo in glavnega slavjenca Slavka Vajta. Skupaj z njim so se počutile izjemno počaščene.

Marija Petek,
MD Tromostovje

Preko Snežnika se ne vidi

Toneta tudi po bolezni, ki ga je priklenila na invalidski voziček in ga prisilila, da se je preselil v dom starejših na Primorskem, nista zapustila optimizem in smisel za humor. Zaradi njegove hudomušnosti in pozornosti do vsakogar, ki se je znašel v njegovi bližini, smo ga imeli radi. Pa se je zgodilo, da se je Tone nekega dne pokazal v čisto drugačni luči.

Zlovoljen in jezen, z mislimi pa najbrž v domači hiši na Notranjskem, je sedel v invalidskem vozičku in glasno godrnjal. Vsaka naslednja beseda je bila: »Ne morem vas videti, ne, ne morem, ne morem ...«

»Kaj pa je, Tone?« so ga spraševali mimoidoči. »Ne morem vas videti, amen!« je jezno ponavljal. »Vedno ste nam govorili kako zadovoljni ste tu v novem domu,« so mu vračali besede, »sedaj pa nas kar naenkrat ne morete videti. Tone, kaj to pomeni?«

»Vi pa res nič ne razumete,« med smehom odgovori Tone. »Vi nič ne veste, še manj pa poznate naše kraje. Med mojo vasjo in vašim mestom se dviga gora Snežnik, notranjski Triglav. Kako bi vas mogel videti preko Snežnika, visokega 1796 metrov?«

Tone se prične neustavljivo smejati

in z njim se smejijo vsi, ki so bili deležni njegove potegavščine.

Mira Lenarčič

Kako visoko lahko dvignete roke?

»Tako je bilo ...« prične, kot že tolikokrat, pripovedovati zbrani družbi prijateljev osmdesetletni France. »Tako je bilo ...« ponovi še enkrat z nekoliko močnejšim glasom. V dnevnem kotičku nastane tišina, France pa še vedno nič. »Pa povej že enkrat,« se oglasi prvi iz družbe in potem še naslednji vse do zadnjega. France pa še vedno nič. France se je zganil šele, ko je prvi med zbranimi zapustil prostor. Morda se je zbal, da bodo tudi ostali zapustili kotiček in potem, komu bo pripovedoval kako je bilo?

Končno France nadaljuje: »Tako je bilo ... Delal sem pošteno in trdo. S pridnostjo sem si zaslužil pokojnino – tisto invalidsko. Bil sem bolan, ampak kljub temu sem se vsako jutro privlekel na parkirišče pred hotelom. Še preden so se gostje pripeljali z avtomobili, sem parkirišče pometel, pospravil smeti in se nato usedel. To sem počenjal vsak dan, pa naj je bil petek ali svetek,« je poudaril. »Moje roke so strašno trpele. Zaradi

bolečin sem vsak teden obiskal zdravnika, pa ni bilo nič bolje. Zdravnik ni mogel ugotoviti, od kod take bolečine, zato me je dal v bolniški stalež in me pozneje napotil na invalidsko komisijo. Kar hitro so me poklicali na pogovor. Stopil sem pred komisijo. Gospodje iz komisije so mi postavljali različna vprašanja: kaj delam, koliko časa opravljam delo pometaća, kdaj in kje me bolijo roke, s čim se ukvarjam v prostem času in še in še. Na vsa vprašanja sem pošteno odgovoril. Potem pa me je eden izmed prisotnih gospodov vprašal, kako visoko lahko dvignem roke? Pa sem mu pokazal: glejte, če sedim za mizo jih dvignem do žlice na mizi. Gospod me je nato vprašal, kako visoko sem jih dvignil, ko še nisem čutil bolečin. Pokazal sem mu in dvignil roke nad glavo.« »In kaj so ti potem rekli gospodje na komisiji?« so spraševali prisotni. »So ti rekli da si simulant?« France je njihovo pripombo preslišal.

Po kratkem premoru pa je resno odgovoril: »Nič niso rekli, saj so videli kako hudo je z menoj! Odšel sem domov in čez nekaj dni sem dobil pismo od komisije. V njem je pisalo UPOKOJITEV. Končno, sem sam pri sebi mislil, na glas pa nisem rekel nič. Potem sem sedel k mizi, pojedel kosilo, popil kozarček vina, si pretegnil telo, parkrat dvignil roke gor, pa jih spustil dol in še enkrat gor in dol in šel počivat.«

Mira Lenarčič, Risba: M. Knafelc

Rešili smo človeka!

Okvirni podatki za razumevanje anekdotskega zapisa:

Oktober 1990 smo v Istri ustanovili prvo skupino mladih za zdravo življenje in dobre medčloveške odnose (sekundarno preventivni program). V tem obdobju so delovale štiri skupine: dve v Kopru ter po ena v Izoli in v Piranu – vse v okviru centrov za socialno delo. Voditelji smo bili socialni delavci: Tone Kladnik, Tomo Dadič, Jana Abram Dadič in Branka Knific. Skupine so bile starostno heterogene. Negovali smo 30 rednih dejavnosti, med njimi medgeneracijska srečanja s člani in članicami pogovornih skupin starih ljudi za samopomoč z začetki v marcu 1991.

Na pobudo mladine smo dejavnostim dodali tudi redna tedenska srečevanja s stanovalci DU Izola. Od 28. avgusta 1992 dalje smo se z njimi srečevali vsak petek zvečer na negovalnem oddelku. Delovali smo v paru: dva otroka / mladostnika in en nono ali ena nona. Tako smo odnose individualizirali in ustvarili tesno vez med nebiološko nono / nonom in nebiološko vnukinjo / vnukom.

TUDI OTROCI LAHKO REŠIJO ŽIVLJENJE

Bil je avgustovski večer leta 1994. Čas večerje. Mladina je pomagala pri hranjenju stanovalk in stanovalcev. Tisti večer sem bila z mladimi sama, od srednješolcev je sodeloval dijak srednje zdravstvene šole Andromed. Bilo je neznosno vroče. Vsa okna in vrata so bila odprta na stežaj. Takrat še ni bilo klimatskih naprav. Zatohel zrak se praktično ni premikal. Skupaj z mladimi sem bila v prvem nadstropju in pomagala pri hranjenju. Negovalki sta hranili na drugem koncu hodnika, Andromed je bil takrat v 2. nadstropju.

Nenadoma je k meni pritekla osnovnošolka Mojca in povedala, da je na koncu hodnika nekdo, ki se mu iz okna vidijo samo noge. In res – pogled na konec hodnika je bil neobičajen. Videti samo noge človeka, ki so štrlele navzgor. Stekli sva k njemu, bil je star gospod, ki je visel z glavo in trupom proti pritličju. Držali sva ga za noge, potegniti v stavbo pa ga nisva mogli, zato sva klicali na pomoč. Z negovalko, ki je pritekla, sva ga uspeli zadržati. Mojca je poiskala Andromeda,

ki je stekel v spodnje nadstropje, torej v visoko pritličje, se povzpel na okno ter gospoda zadržal na način, da je podprl njegova ramena. Tako smo obstali, potegniti navzgor ga ni bilo mogoče.

Dodatno težavo je predstavljalo dejstvo, da je šlo za stran stavbe, kjer je cesta neobljudena. Na srečo je naše glasove slišal stanovalec iz oddaljene hiše in prišel pogledat, kaj se dogaja. Pritekel je v dom in nam pomagal gospoda potegniti navzgor.

Skoraj 90 let star nono je imel precej sreče: okno je bilo staro in je imelo na spodnjem delu okvirja zatič za zapiranje okenskih kril, poleg tega je imel oblečeno pižamo iz nekdanjih časov, z gumbom na trebuhu. Z gumbnico se je ujel v zatič ter obvisel z glavo navzdol. Za srečo lahko štejemo tudi to, da verjetno ni visel predolgo in da ni padel iz hlač pižame.

Nikoli nismo izvedeli, kaj je bil vzrok njegovega padca čez okno. Morda je iskal svežega zraka, morda je imel druge namene. Za nas je bilo pomembno, da je preživel. In v čem je bila naša sreča? Bili smo res ponosni nase in drug na drugega.

Branka Knific, MD Svetilnik Koper

Obisk Doma starejših Idila v Vukovskem dolu

V skupini Kresničke smo se odločile, da bomo obiskale skupino v Domu starejših Idila v Vukovskem dolu. Ker nas je bilo osem, smo se odpeljale z dvema avtomobiloma. Nastavila sem navigacijo in vozila spredaj. In zgodilo se je, da sem kljub navigaciji zgrešila pot. Glas iz navigacije je dal navodila, da naj čez 100 metrov zavijem na levo. In ko sem čez 100 metrov pogledala na levo, sem videla ozki kolovoz in si rekla, da tja ne bom zavila. In zopet se je slišal glas iz navigacije: »Preračunavam.« Takrat me je Danica, stara 91 let, ki je sedela zadaj, vprašala: »Kako je ona iz navigacije videla, da nisi zavila levo, čeprav je dala takšna navodila?« In še dodala vprašanje: »Ali ima vsaka navigacija svojo žensko?« Na ta račun je bilo veliko smeha. Nekako smo potem le prišle na cilj in si na obisku v domu naredile lep popoldan.

Blanka Kositer, MD za samopomoč Drava

Praznovanje rojstnih dni skupine Kresničke

V skupini smo se odločile, da bomo več rojstnih dni praznovali tako, da bomo šle na kosilo. Ker mi je veliko pomenilo, da je z nami tudi članica Danica, ki je bila že eno leto v Domu Danice Vogrinec, sem se dogovorila s socialno službo, da pridem po njo in jo po kosilu pripeljem nazaj v dom. Imele smo se luštno, se veliko pogovarjale in se simbolično obdarile. Med kosilom se je začela Danica čudno obnašati. Ko sem jo vprašala, če ji ni dobo, mi ni mogla nič odgovoriti. Sovoditeljci Silvi sem rekla, da Danica nima v ustih proteze. In Silva mi reče, da je brez nje že prišla. Jaz pa sem bila prepričana, da jo je imela. Stopila sem do nje, ji na vso moč odprta usta in že čisto v grlu zagledala protezo. Z vso hitrostjo sem jo vzela iz grla in ust, jo zavila v servieto in shranila v žep. In od strahu in občutka odgovornosti sem ubogi Danici dovolila jesti le še mehko hrano, ki je ni bilo potrebno gristi. Ob koncu druženja smo se vse kar oddahnile, da se je tako končalo, jaz pa sem bila še posebej pomirjena, da sem celo Danico pripeljala nazaj v dom.

Blanka Kositer, MD za samopomoč Drava

Sarajevo

Bilo je nekaj let nazaj, ko še nisem bila vodja skupine, ampak članica skupine Bršljan. Srečujemo se ob torkih v prostorih KS Košaki.

Tisti torek sem na sestanek zamujala zaradi obiska pri zobozdravniku. Ko sem prišla v prostor, kjer so bile vse prisotne članice v dobrem razpoloženju, sem jih pozdravila in se opravičila zaradi zamude. Hitele so mi pripovedovati, kako so se odločile, da naslednji dan proslavimo zaključek leta, in sicer da gremo v Sarajevo. Zajela sem sapo, saj to je bilo tako iznenada, treba je marsikaj pripraviti za pot in konec koncev dvigniti denar, saj sem domnevala, da gremo za najmanj dva dni, sicer se tako daleč ne splača iti. Pa zelo sem si želela videti Sarajevo.

Ker je tudi moja mama članica te

skupine, sem jo vprašujoče pogledala in vprašala: "In kaj ti meniš? Boš šla?" "Jasno da bom, saj končno ni tako daleč," je odgovorila. Bila sem osupla in podvomila, če se zaveda, da je vseeno kar daleč. Vprašala sem jih, kako sploh nameravamo odpotovati. Ja s svojimi avti, nekaj jih gre z menoj, nekaj s Tatjano, so mi odgovorili. Moj nemir je prerasel v paniko, saj tako daleč še res nisem vozila.

"Pa tu, do Gosposvetske ulice boš pa že pripeljala," se končno oglasi Tatjana. "Kaj pa je na Gosposvetski, zakaj do tja?" sem vprašala.

Tam je vendar čevapčičarna Sarajevo, so vzklile in se začele smejati. Oh, pa tako sem bila navdušena, da bomo obiskale Sarajevo, tisto pravo, ne le čevapčičarne.

Jelka Rošker, Skupina Bršljan

Vrtec na obisku

Kakšen privilegij je, da te obišče več kot dvajset malčkov iz vrtca Škrat Radovednež Pameče – Troblje. Joj, kakšen živ žav je bil! Solze sreče so mi stopile v oči. Resnično ganjen sem bil.

Bilo je daljno leto 2013, ko sem šel prvič v ta vrtec z namenom, da se bodo brale moje zgodbe. Vzgojiteljice so mi napisale tako: »Pravljic se nikoli ne naveličamo. Vedno nam pričarajo nova potovanja in razburljive dogodivščine ali nam uresničujejo kakšne sanje in želje. Zato skupaj z otroci potujemo v čarobni svet in izkoristimo čar pravljič.« Takrat so mi otroci iz vrtca narisali risbico polžev in seveda sem to risbico dal v okvir.

Lani, ko sem napisal četrto knjigo Spomin še živi, sem ponovno odšel v vrtec. Tam je vzgojiteljica Erika res doživeto prebrala mojo zgodbo Dogodivščine vnuka Gašperja. Obljubili so mi, da bodo v povezavi s to zgodbi- co ponovno narisali risbico in nabralo se

jih je več kot deset. Res so lepe!

Ta obisk se je dogodil v petek, 21. aprila ob 9.30. Lepo je bilo gledati njihov prihod. Kakšno prijetno čebljanje je bilo. Z željo, da obisk vrtca delim tudi z drugimi, sem povabil gospo Ajdo Prislana, da je dogodek posnela in ga posredovala na Koroškem radiju ter Facebooku Koroška smo ljudje. Prispevek je bil zelo dobro obiskan in deževalo so same pohvale.

Otrokom vrtca Pameče – Troblje obljubim, da še pridem, da mi boste zopet po zgodbici narisali risbico in mi jih prinesli na dom. Zopet bo lušno.

Ivan Rus, MD Lučka Koroška

